

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року*

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

ефективним та цікавим. Використання цих додатків допомагає розвивати не тільки мовні навички, але й інші важливі компетенції в учнів, такі як критичне мислення, креативність та командна робота.

Можна зробити висновки, що використання додатків Google може значно підвищити інтерес учнів та покращити результати навчання.

Список використаних джерел:

1. Гнатюк О. «Сучасні технології в навчанні української мови», Львів, видавництво «Світ», 2019 р.
2. Коваленко А. «Ефективність використання Google Classroom у навчанні української мови», Освіта і суспільство 2(10), с. 112-119, 2023 р.
3. Кузьменко Н. «Методика навчання української мови в умовах цифровізації», Київ, видавництво «Освіта», 2020 р.
4. Литвиненко Т. «Інформаційні технології в освіті: практичний посібник», Харків: ХНУ, 2021р.
5. Методичні рекомендації щодо впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес, Міністерство освіти і науки України, 2020 р.

KONDRATIEVA Iryna

THEORIES OF CREATIVITY

An analysis of foreign theories of creativity has shown that the process of scientific research on this phenomenon has been going on for several decades, during which more than a hundred definitions have been formulated to describe this complex and multifaceted concept. Each of these definitions emphasizes different aspects of creativity, from the process of generating new ideas to the personal characteristics of a creative person. Scientists emphasize that creativity is not a static phenomenon, but a dynamic process that depends on many factors, including social, cultural, and psychological. Therefore, despite the large number of definitions, the study of creativity remains extremely relevant and requires further development and clarification.

The emergence of creativity as a concept and phenomenon can be traced through the views of various philosophers and scientists, from ancient Greek thinkers to more modern theories [1]: Plato viewed creativity as inspiration that comes from outside, including from the gods. In his works, creativity is often associated with inspiration, a mystical state that allows one to create something new and meaningful. Plato believed that creativity is not the result of simple human labor, but is a gift that a person can receive through a connection with higher powers. Aristotle approached creativity from a more rational perspective. He believed that creativity was a process associated with reason and that it was part of the natural order. Aristotle argued that humans can use

their mental abilities to create something new that is within the bounds of natural laws. He associated creativity with natural activity and logic, rather than mystical inspiration. Immanuel Kant also touched upon the issue of creativity in his philosophy. He noted that creativity consists in the ability to create something new, which is not a simple repetition of something that already exists. Kant distinguished between imitation and true creativity, stating that creativity requires a deeper understanding and creative approach to problem solving. In his theory, he argued that creative actions come from the spontaneous activity of the mind, rather than from a simple copy of something that exists. Sigmund Freud made a significant contribution to the understanding of creativity as a psychological phenomenon. He viewed creativity as the result of the unconscious mind, where fantasies and impulses that are usually repressed can find an outlet in creativity. Freud argued that creativity allows a person to cope with internal conflicts and express repressed desires and emotions, which in turn contributes to mental health.

Thus, beginning with Plato, ideas about creativity have evolved from mystical inspiration to rational and psychoanalytic approaches, laying the foundations for further research into the phenomenon in philosophy, psychology, and other fields.

From a historical perspective, foreign studies of the phenomenon of creativity can be presented as follows:

G. Wallas [7] established a chronological flow of the creative process, proposing the following stages: preparation, incubation, insight and verification. He proposed that in the first stage a person collects information and carefully examines the problem, in the second stage there is an unconscious processing of data, which creates the conditions for unexpected insight. At the stage of insight, a new solution or idea arises, and at the last stage, the obtained idea is tested and evaluated with the aim of its practical application. This model approach became the basis for further research in the field of psychology of creativity, emphasizing the importance of both conscious and unconscious processes in the creative act. The structure of the creative process proposed by G. Wallas is accepted by many scientists and is often supplemented or expanded, but the main stages remain unchanged.

D. Guilford [4] developed his famous theory, called the “structure of intelligence”, within which he identified the existence of various “categories of thought” that play a key role in the process of creative behavior. According to his theory, intelligence consists of several factors, including verbal, numerical, and spatial abilities, as well as the ability to think divergently, which involves generating many different ideas. Guilford's research became the basis for the creation of "divergent thinking tests," which are aimed at assessing a person's ability to generate original and varied ideas, rather than simply finding one correct solution. These tests became an important tool for assessing creativity and contributed to the development of psychometric methods in the field of creativity research.

A. Koestler [5] explored the nature of the creative process and proposed a theory suggesting that Archimedes' (Eureka!) experience played a crucial role in the

development of creativity. He argued that Archimedes' sudden insight formed the foundation of the theory of insight – a spontaneous realization of a problem's solution. Koestler emphasized insight as a key factor in problem-solving and the generation of new ideas. His theories became the basis of his book *The Act of Creation*, in which he thoroughly analyzed the mechanisms of creativity and innovation. In this work, Koestler also viewed creativity as a result of combining different cognitive processes, particularly the fusion of diverse ideas and concepts, which fosters the emergence of innovative solutions.

E. Torrance [6] defines creativity as a process that involves sensitivity to problems, deficits or gaps in knowledge, identifying difficulties, searching for solutions, generating hypotheses, testing them repeatedly and finally communicating the results. He developed reliable instruments for measuring the creative potential of an individual, which have proven important in the fields of psychology and education. The range of application of E. Torrance's creative thinking tests, based on D. Guilford's theory of "divergent thinking", varies from measuring individual creative potential to assessing the effect of training in the development of creativity. Torrance published over a thousand scientific articles on creativity, and his research became the basis for further scientific research in this area. He is rightly considered the founder of creative development and creativity, having significantly influenced the modern understanding of the creative process.

T. Amabile [3], whose contributions to the field of creativity are considered pioneering, developed a three-component model that integrates interrelated concepts such as "intrinsic motivation," "experience in the field," and "creative thinking skills." Intrinsic motivation is associated with the desire to solve a problem or create something new, which is the primary driver of creativity. Experience, in turn, involves knowledge of the technical, procedural, and cognitive aspects that are necessary to effectively perform creative tasks. Creative thinking skills include processes such as inspiration, imagination, flexibility of thought, and the ability to combine the incompatible into new ideas. The combination of these variables leads to the emergence of creativity. Later, T. Amabile added another component to her model - the environment, which can both stimulate and hinder the development of creativity. Thus, the model assumes the interrelation of external and internal factors, in which certain internal and external circumstances encourage the individual to act at high levels of creative behavior [2].

Thus, the analysis of foreign studies on the problem of creativity allows us to conclude that the interdisciplinary phenomenon of creativity should be considered in the relationship of all its aspects: personality, process, product and environment. This means that creativity cannot be limited to its individual manifestations, such as individual qualities or specific results. A comprehensive approach is needed that takes into account both internal factors (such as motivation and personal skills) and external conditions (social and cultural environment, educational system and other influences). The creative process always occurs in the context of the interaction of these

components, which makes creativity a dynamic and multifaceted phenomenon that requires further comprehensive research.

References:

1. Короткова Л.В. Основні концепції креативності: від античності до сьогодення. *Advanced Linguistics* 2 / 2018. Р. 38-42.
2. Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства: збірн. наук. праць. Вип. 2 / за ред. доц. В.В. Павленко. Житомир: ФО-П Левковець Н.М., 2020. 188 с.
3. Amabile, T. Affect and Creativity at Work. *Administrative Science Quarterly*. 2005. №50. Р. 368.
4. Guilford, J.P. Creativity. *American Psychologist*. 1950. №5. Р. 444–454.
5. Koestler Arthur. *The Act of Creation*. Macmillan (US): United Kingdom, 1964. 751p.
6. Torrance, E. P. (1974). *The Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual*. Princeton, NJ: Personal Press.
7. Wallas G. *The Art of Thought*. N. Y., 1926
<https://archive.org/details/theartofthought/page/n3/mode/2up>

КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ ТРЕНЕРА-ВИКЛАДАЧА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТА САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Креативне мислення тренера-викладача є важливим фактором у формуванні психологічної стійкості та саморегуляції дітей молодшого шкільного віку. У цей період відбувається активний розвиток когнітивних, емоційних і соціальних навичок дитини, тому підхід до навчання та виховання має бути не лише ефективним, але й гнучким, адаптивним і творчим.

Тренер-викладач, який володіє креативним мисленням, здатний створювати сприятливе середовище для формування саморегуляції у дітей, допомагаючи їм краще розуміти свої емоції, долати труднощі та адаптуватися до різних життєвих ситуацій.

Креативність педагога полягає у здатності знаходити нестандартні рішення, урізноманітнювати навчальні методи та розвивати у дітей здатність самостійно мислити, аналізувати та ухвалювати рішення.

У молодшому шкільному віці діти тільки починають осягати основи самоконтролю та емоційної регуляції, тому роль дорослого у цьому процесі є ключовою. Тренер-викладач, який застосовує творчий підхід, може розробляти унікальні навчальні завдання, використовувати елементи гри, експериментувати з методами подання матеріалу, що сприяє кращому засвоєнню знань та навичок.

КЕРНАС Андрій В'ячеславович Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей у студентської молоді	192
КИРИЄНКО Олена Олександрівна Розвиток креативності у майбутніх учителів біології як одна з умов успішного формування їх професійної компетентності	194
КІРДАН Олена Анатоліївна Наукові підходи до визначення сутності та змісту креативності майбутніх викладачів	198
КНЯЖЕВА Ірина Анатоліївна Актуальні тенденції формування змісту педагогічних освітніх компонентів у ЗВО	201
КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна Розвиток креативності як складової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	204
КОВАЛЬЧУК Володимир Володимирович, ДОЛИНСЬКА Людмила Василівна Концептуальний підхід для формування креативності студентів у педагогічному університеті	209
КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна Креативність учителя як запорука його професійного становлення в умовах інноваційного освітнього середовища	218
КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Формування креативності у здобувачів вищої освіти	221
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Вплив інноваційних технологій на розвиток творчих здібностей учнів початкових класів	223
KOLESNICHENKO Olena Innovation Potential Of A Higher Education Teacher	226
КОЛІСНІЧЕНКО Наталя Миколаївна Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління	228
КОЛЬЧАК Валентина Андріївна, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Використання технологій креативного мислення у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	234
КОН Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення молодших школярів засобами додатків GOOGLE	236
KONDRATIEVA Iryna Theories Of Creativity	238
КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович Креативне мислення тренера-викладача як інструмент формування психологічної стійкості та саморегуляції у дітей молодшого шкільного віку	241
КОСТЕНЮК Наталя Іванівна Формування креативності персоналу як джерела інноваційного потенціалу організації	244
КОФІЖИУ Ганна Олексіївна Розвиток креативності в учнів старшої школи на уроках зарубіжної літератури	247
КОХАНСЬКА Світлана Володимирівна Розвиток креативного мислення на заняттях з музично-теоретичних дисциплін у майбутніх педагогів	250